

Plukovník ing. Jaroslav Vlnař
podplukovník ing. Václav Jílma

RACIONALIZACE DOKUMENTAČNÍ ČINNOSTI PŘI PŘÍPRAVĚ OPERACE

XIV. sjezd KSČ zdůraznil význam vědeckotechnické revoluce a moderních metod řízení jako jedné ze základních podmínek k úspěšnému řešení úkolů rozvoje vyspělé socialistické společnosti. Květnové plénum ÚV KSČ z roku 1974 pak podtrhlo rostoucí úlohu racionalizace řídicích procesů v rozvoji společenské produktivity práce. Snaha o racionalizaci řízení zákonitě proniká i do vojenství.

Současným trendem v ozbrojených silách je řešení komplexního systémového řízení, jeho racionalizace, postupné zavádění mechanizačních a automatizačních prostředků. Racionalizace štábních prací v poslední době značně pokročila. Převážně však jde o racionalizaci tzv. mírové činnosti a to zvláště v technické, týlové a finanční oblasti. Současná racionalizace vševojskové oblasti je na samém počátku. Ve vševojskové oblasti ještě přetrvávají některé nedostatky počátečního hledání využití nákladných automatizačních prostředků, které podle zpracovaných výhledových plánů jsou a budou zaváděny do armády. Mechanizace a automatizace jednotlivých činností je mnohde stále ještě podřizována schopnostem a iniciativě výkonných pracovníků velitelství a štábů. Dlouhodobý plán měl přesně stanovit kapacity, pracovní náplně a

závazné časové limity racionalizačních činností i střediska jejich komplexního řízení. Tím by se řada problémů odstranila. Dosud mnohde přetrvává neujasněnost, prosazování lokálních zájmů i řešení zcela okrajových problémů na úkor řešení hlavních úkolů.

Základní otázkou racionalizace štábních prací je přeci vyřešení vševojskové oblasti. Tuto můžeme řešit na základě podrobných a komplexních znalostí výsledné štábní činnosti. Různé formy dosavadní racionalizace vševojskové oblasti, která probíhá již několik let, nebyly koncepční a mnohdy řešily jen okrajové problémy. Přitom mnohdy ani řešení těchto problémů nebylo zcela důsledné a použití výsledků nákladné racionalizační činnosti často záviselo na odborné připravenosti jednotlivých štábních pracovníků. Některá vylepšení upadala postupně v důsledku kádrových změn v zapomenutí. Rovněž dochází k paradoxu, že při neznalosti současného stavu řešíme někdy pracně problémy již částečně nebo úplně vyřešené.

Rozsáhlý problém racionalizace je především podmíněn existencí podrobné analýzy současného stavu ve všech oblastech řízení bojové činnosti. Na základě této analýzy můžeme teprve přistoupit k podrobnému zkoumání, ke konfrontaci názorů a konečně i ke stanovení zásadní linie racionalizace štábních prací a k jejímu plánovitému řízení.

Komplexní vyřešení tohoto problému bylo nad síly našeho pracoviště, proto jsme se zaměřili jen na analýzu činnosti štábu vyššího svazu při plánování a vedení operace.

Nejdříve proběhl základní organizační průzkum, specifikovali jsme činnost jednotlivých správ a oddělení štábu a časově upřesnili výslednou činnost řídicí, organizační a dokumentační práce. Zpracovali jsme model informačního toku při plánování a model informačního toku při vedení operace. Dokončili jsme řazení výsledných dokumentů a to:

- podle zpracovatelů a podle formy zpracování;
- podle určení dokumentů;
- podle doby jejich zpracování.

Závěrem této práce pak byl návrh procesů plánování a vedení operace, vhodných k racionalizaci. Jednotlivé dokumenty jsme posoudili z těchto hledisek:

- mají-li vztah k dokumentům jiných složek a ke kterým;
- jaký je potom jejich vztah k ostatním dokumentům složky;
- jsou-li určeny pro podřízená vojska, či nadřízený stupeň velení;
- jaký je časový limit jejich zpracování podle metodiky práce štábu vyššího svazu. Přitom jsme vycházeli ze současné struktury, metodiky práce a ze současného systému velení. Cílem návrhů možné racionalizace nebyla změna současného systému řízení, ale jen vytvoření podmínek ke snížení pracovní, zdokonalení obsahu dokumentů a zjednodušení jejich formy a tím i vytvoření podmínek pro zpružnění a zdokonalení velení.

Analýza dokázala, že operační složka je hlavním zpracovatelem dokumentů. Jak jsme již uvedli, řada dokumentů byla již v minulosti racionalizována. Jasně však vyplynulo to, že má-li být racionalizace úspěšná a trvalá, musíme nejprve racionalizovat právě tyto dokumenty operační složky.

Vyšli jsme z toho, že veškerá činnost složek (oddělení) musí směřovat k tomu, aby mohl velitel **včas vydat své rozhodnutí** a na jeho podkladě mohl rozvinout celý štáb činnost, která směřuje k jeho realizaci. Opírali jsme se o ustanovení současných předpisů a vžitou metodiku práce.

Předpis Oper-2-1 v článku 94 uvádí: „Rozhodnutí velitele se zpracovává graficky na mapě s krátkou legendou“. Článek 95 stanoví: „Na základě rozhodnutí velitele zpracovává vševojskový štáb operační směrnice, v kterých se uvádí rozhodnutí velitele na celou operaci se stanovením úkolů jednotlivým svazům (svazkům); v průběhu operace zpracovává vševojskový štáb bojové rozkazy, v kterých se stanoví úkoly pro bojovou činnost na den a orientačně na další 1—2 dny ... Operační směrnice a bojový rozkaz jsou základní dokumenty pro organizaci bojové činnosti a řízení vojsk. Úplné znění operační směrnice frontu a bojového rozkazu frontu a armády se podřízeným neodesílají. Úkoly se předávají formou výpisků z těchto dokumentů.“ Tolik předpis.

I když podle předpisu rozhodnutí velitele se zpracovává graficky s legendou, vycházeli jsme ze současné praxe a metodiky, tj., že operační složka v součinnosti s ostatními složkami štábu připravuje veliteli **písemně** dosti podrobný dokument, který tvoří po vyhlášení a schválení rozhodnutí kostru hlavního písemného dokumentu, tj. **operační směrnice**. Vycházeli jsme i z toho, že máme-li zkvalitnit a urychlit práci, především operační složky v době přípravy rozhodnutí, je třeba, aby jednotlivé složky zpracovaly příspěvky jednotně (typizovaně). Pak je nemusíme formálně upravovat.

Dosud byly ve štábech typizovány dokumenty, které vyjadřovaly následnou činnost, vyplývající ze zmíněných hlavních (nosných) dokumentů. Vzhledem k tomu, že nosné dokumenty byly zpracovávány stále tradiční volnou formou, neměla typizace odvozených dokumentů dlouhého trvání a dříve či později takové typizované dokumenty zanikly. Čas od času byly obnoveny a opět zanikly. To byl logický děj, protože chyběla kontinuita a typizace se mnohdy stávala nelogickou činností, násilně vnucovanou do současného systému. Postupný zánik takových dokumentů byl zákonitý.

Jestliže bychom přistupovali k racionalizaci dosavadním způsobem, museli bychom nejdříve racionalizovat a tedy formalizovat písemná bojová nařízení vojskům. A protože není jen jediný druh bojového nařízení, museli bychom zpracovat celou řadu typizovaných nařízení — pro útok, obranu, střetný boj, pochod, atd. a to na každé složce (oddělení) samostatně, bez jednotící myšlenky. Hledali bychom všechny nejen pravděpodobné, ale možné varianty bojových nařízení. Výsledkem by bylo množství cyklostylovaných formulářů,

vyvážených do pole ve zvláštních bednách. A dost. Protože rozhodnutí velitele by se nadále zpracovávalo tradiční formou, nadále by se toutéž tradiční formou zpracovávala i bojová nařízení. A protože by bylo nutné nějak zlegalizovat toto množství formulářů, nařídilo by se pravděpodobně tyto typizované dokumenty vyzkoušet, což by prakticky znamenalo je zpracovávat souběžně s dokumenty tradičními. A původně míněné ulehčení práce zpracovatelům by se zákonitě změnilo v jejich zcela neefektivní přetížení. Tak tomu v nedávné minulosti na štábech bylo.

Nemůžeme racionalizovat jen štábní dokumentaci okrajovou, málo důležitou a hlavním (nosným) dokumentům ponechat jejich tradiční volnou formu. To bylo již několikrát konstatováno. K tomu ještě přichází skutečnost, že již mnohé operační činnosti jsou řešeny pomocí výpočetní techniky a řada operačních úkonů byla nahrazena výslednými sestavami samočinného počítače.

My navrhuje typizovat v souladu s dosavadní praxí a ustanovením řádů jen legendu ke grafickému rozhodnutí. Přitom chceme ponechat obsah a změnit jen formu.

Při typizaci tohoto písemného dokumentu jsme vycházeli z těchto praktických zkušeností. Za prvé bylo nutné k typizaci přistupovat vysoce uvážlivě. Protože vytváříme jakési zdání snahy spoutat velitele do nějakých rubrik, vést jeho myšlení předem a neměnně stanoveným způsobem, dávat mu recept na rozhodování.

To je ovšem jen zdání. Každá štábní činnost, na jakémkoli velitelském stupni, je předem nějak ovlivňována a usměrňována. Rozhodnutím vyššího náčelníka, řády a předpisy, vžitými zvyklostmi a návyky. Navíc pak v armádě způsob pracovat podle určitých vzorů (minulých rozhodnutí) — prostě podle jakési „šablony“.

Náš typizovaný dokument soustřeďuje všechny tyto vlastnosti a všechny „vzory“ jsou zbytečné. Tento dokument nijak neovlivňuje rozhodování velitele, jen naznačuje postup a dbá, aby žádný z bodů rozhodnutí nemohl opomenout. Nahrazuje listování v předpise pro štábní práci a zabezpečuje dostatek prostoru pro varianty.

Tento dokument je vnitřním dokumentem štábu. Nikam se neodesílá a není tedy třeba jej nijak připravovat pro utajený přenos pojičky.

Typizací by byl učiněn první a přitom zcela zásadní krok k postupné racionalizaci celé dokumentační činnosti a to nejen na stupni vyššího svazu, ale i na nižších stupních.

Předpokládá návrh typizovaného formuláře legendy k rozhodnutí velitele. Neznamená to však, že velitel musí striktně dodržet vyhlášení všech vyplněných statí. Velitel vyhlásí své rozhodnutí v rozsahu jaký uzná za vhodný a zbylé statí mu budou sloužit jen k orientaci.

Legenda k rozhodnutí velitele pro útočnou operaci

Číslo	VS	Datum a čas zpracování	Mapa

1 Nepřítel

Uskupení nepřítele v pásmu vyššího svazu										
A	as	v hodnotě								
		svazků	odpal. zař.		atom. děl.	tanků	děl. a min.	PTZ	let.	z toho nosičů
			OTR	TR						
CELKEM										
Možnosti nepřítele										
Přechod do útoku							Počet možných JÚ do pásma F	Možná doba zahájení agrese		
na směru	hlav. silami		částí sil		2. oper. sledem					
Hlavní uskupení nepř. je v prost.					Hlavní uskup. jader. prostř. v prost.					

2 Úkol vyššího svazu

3 Rozhodnutí velitele

Hlavní úder vést			Druhý úder		
silami	na směru		silami	na směru	
V 1. jaderném úderu					
hodnotou		zničit	způsobit ztráty		
jaderných úderů	z toho jader. pum				
Při plnění bližšího úkolu					
do D	rozbít	a ovládnout prostor			
Při plnění dalšího úkolu					
do D	rozbít	a vyjít do prostoru			
Jaderné údery vydělit takto					
		jaderných úderů	z toho jaderných pum		
na splnění	BŮ				
	DŮ				
záloha ke konci operace					
Zasazení druhého sledu					
svaz	z čáry	v době D	nebo z čáry	v době D	K rozvíjení úspěchu na směru
Operační uskupení vojsk ve dvou sledech					
1. sled					
2. sled					
VŠZ					

4 Úkol prvosledového svazu (vpravo)

Svaz	ve složení	Vést hlavní úder	
		na směru	částí sil na směru
V 1. jaderném úderu			
početem JÚ		zničit	způsobit ztráty
Bližší úkol			
rozbit vojska	a do D	ovládnout prostor	první den operace vyjít na čáru
Další úkol			
rozvíjet útočnou operaci na směru		rozbit	a v den operace ovládnout prostor
Přidělení jaderných náplní	Velitelské stanoviště		
	prostor		směr přemístění
počet	z toho		
	OTR	TR	
Rozhraní vpravo		Odpovědnost za styk s	

5 Úkol prvosledového svazu (vlevo)

Náplň tabulky je totožná s bodem 4 jen s tím rozdílem, že rozhraní zadáváme vpravo i vlevo.

6 Úkol druhosledového svazu

Svaz	ve složení	Být připraven přesunout se v pásmu					
		vpravo		vlevo			
a být připraven k zasazení							
z čáry		nebo z čáry		nebo z čáry			
čís. 1	v průběhu D	čís. 2	v průběhu D	čís. 3	v průběhu D		
Hlavním úderem na směr	Ovládnout		Dále rozvíjet útok na směr	Přidělené jaderné náplně pro vedení boje			
	do D	prostor		počet	KT		
Prostor soustř. před zasazením z čáry			Rozhraní po zasazení				
čís. 1	čís. 2	čís. 3	vpravo	vlevo			
Velitelské stanoviště							
v prostoru soustředění	v operační sestavě	na čáře zasazení					
		čís. 1	čís. 2	čís. 3			

7 Úkol druhosledového svazu

Tabulka je totožná s tabulkou 6 Podstatou její existence je předpoklad, že vyšší svaz může mít dva svazy v druhém sledu.

8 Úkol vzdušného výsadku

Vzdušný výsadek ve složení		Z odletových letišť		Být připraven k vysazení ve variantách:	
Varianta čís. 1			Varianta čís. 2		
v prostoru	s úkolem	pohot. k nakl.	v prostoru	s úkolem	pohot. k nakl.
Varianta čís. 3					
v prostoru	s úkolem	pohot. k nakl.			

9 Úkoly raketové brigády

frb	Být připravena zaujmout							
	do (čas)	hlavní prost. boj. rozmístění				zál. prost. boj. rozmístění		
Účast v 1. jaderném úderu								
celk. počtem raket	z toho jednotl. kt						zničit	
	10	20	30	40	50	100	cíle	počtem raket
Pro plnění úkolu je přiděleno								
celk. počet raket	z toho jednotl. kt							
	10	20	30	40	50	100		
Prostor velitelského stanoviště								

10 Úkoly letecké armády

LA	složení	Zúčastnit se 1. jader. úderu					
		celk. počtem jader. úderů	o celk. kt				
V 1. jaderném úderu							
		celk. počtem úderů	z toho jednotl. kt				
			5	10	20	30	50
zničit							
úderu na letiště							
poškodit, dočasně vyř.							
způsobit značné ztráty							
V dalším průběhu útočné operace použít							
do splnění BÚ			jader. pum				
do splnění DÚ							
ke konci operace mít v záloze							
Účast letecké armády ve vzdušné operaci HV							

Při vedení bojové činnosti bez jader. zbraní vést hromadné údery					
úder čís.	vést		počtem armád. vzletů	hromadným úderem	
	v den operace	v souč. s		zničit	zabezpečit
Zabezpečit zasazení a podporu druhosledových svazů			Vyčlenit		
zabezpečovaný svaz	druhem letectva	počtem pl. vzletů	do operační podřízen.	počet plukovních vzletů	druh letectva
Vzdušný průzkum vést					
v pásmu průzkumu	do hloubky	s důrazem na	cíle průzkumu		
Být připravena provést a zabezpečit vzdušný výsadek					
z odletových letišť		do prostoru		s pohot. k nakl.	
Další úkoly			Velitelské stanoviště		
			prostor	osa přemístění	

11 Úkol vševojskové zálohy

Svazek - útvar	Soustředit v oper. sestavě		Být připravena
	v prostoru	velitelské stanoviště	

12 Úkol vojska PVO

Složení	Úkol

13 Úkoly záloh

Protitanková záloha

Ve složení	zaujmout vyčkávací prostor	být připraven přehradit směr	na palebných čarách
Zúčastnit se palebné přípravy v pásmu svazu	Postupovat v útočném pásmu svazu		

Ženíjní záloha

	Ve složení	Z prostoru	Být připravena			
			k zatarasování v prostoru	k budování pásma obrany na směru	ke zřízení náhrad. přepravišť přes řeku	k vybudov. komunikační zóny
FŽZ 1						
FŽZ 2						

	V průběhu operace				
	postupovat na směru	být připravena			
		k zesílení přepravišť		ke směně plovoucích mostů	
		na řece	v pásmu svazu	na řece	v pásmu svazu
FŽZ 1					
FŽZ 2					

V dalším		
	zabezpečit přechod přes	postupovat za svazem
FŽZ 1		
FŽZ 2		

Pohyblivý odřad zatarasovací

Ve složení	zaujmout vyčkávací prostor	být připrav. přehradit směr	na čarách rozvinutí	postupov. v útoč. pásmu svazu

Chemická záloha

Ve složení	Z prostoru	zabezpečit místa velení	
		součásti	v prostoru
V průběhu operace			
postupovat na směru	s úkolem zabezpečit		
	místa velení součástí	zasazení svazu	s důrazem na
přechod řeky			prostor
Organizovat MSO ve prospěch			

14 Místa velení

	Prostor	Směr přemístění
VS		
TVS		
PVS		

15 Hlášení

Lhůtní			Mimořádná
	se stavem k (hod)	předkládat do (hod)	o zahájení agrese nepřítelem
souhrnná			dosažení bojové pohotovosti
bojová			o dosaž. boj. pohot. k út. operaci
			o zahájení útočné operace

16 Pohotovost k plnění úkolů

Zaujetí operační sestavy	Plnění úkolů přech. do út. operace

Uvést vojska do zvýšené bojové pohotovosti	
Uvést vojska do plné bojové pohotovosti	
Uvést raketové vojsko do boj. pohot. čís. 2	
Uvést rak. vojsko do boj. po. č. 1 k prov. jader. úderu	
Zaujmout operační sestavu leteckou armádou	
Provést vzdušnou operaci	
Zahájit operaci s použitím jaderných zbraní	
Zahájit operaci bez použití jaderných zbraní	

Velitel

Náčelník štábu

Součinnost složek při přípravě grafického rozhodnutí a písemné legendy hraje mimořádnou úlohu, protože tato činnost probíhá v časové tísní a velitel bude často nucen vyhlásit své rozhodnutí jen na základě písemných příspěvků do této legendy, mapy a vlastních poznámek. Teprve později na základě těchto podkladů vyhotovíme čistopis operační směrnice (zde již nezáleží zda na typizovaném formuláři, či volnou formou). Z toho je zřejmé, že příspěvky složek musí

- svou typizací odpovídat typizaci vlastního dokumentu (legendě);
- být zpracovány na volných listech tak, aby mohly být řazeny za sebou v číselném sledu;
- každou stranu příspěvku musí podepsat náčelník příslušné složky (oddělení).

Typickým příkladem takového zpracování příspěvku je složka raketového vojska a dělostřelectva. Podle typizovaného formuláře zpracovává body:

9. Úkoly raketové brigády,

13. Úkoly protitankové zálohy.

Každou z těchto statí musí zpracovat na samostatném formuláři, aby mohla být správně zařazena do daného dokumentu (legendy).

Rozhodnutí velitele i jednotlivé příspěvky do legendy jsou podkladem ke zpracování bojových nařízení podřízeným. Rovněž bojová a předběžná bojová nařízení můžeme tímto způsobem typizovat.

Tyto dokumenty již nejsou vnitřními dokumenty štábu. Předáváme je adresátům a jistě je budeme moci v budoucnu upůsobit k utajenému předávání pojitky.

Obdobným způsobem můžeme racionalizovat operační směrnici (bojový rozkaz).

Uvádíme možný návrh typizovaného formuláře předběžného a bojového nařízení velitele.

Adresát

Předběžné nařízení velitele

Číslo	Velitelské stanoviště	Datum a čas zpracování	Mapa

1 Nepřítel

Předpokládaný přechod do útoku		
silami	s hlavním úderem na směru	pomocný úder na směru

2 Úkol svazu

Přikrýt státní hranici v úseku	Přejít do útočné operace	
	s hlavním úderem na směru	části sil na směru

3 Sousedé

V pravo útočí	s úkolem	rozhraní
vlevo útočí	s úkolem	rozhraní

4 Velitelské stanoviště svazu

Prostor	Osa přemístění

Náčelník štábu

Adresát

Bojové nařízení velitele

Číslo	Velitelské stanoviště	Datum a čas zpracování	Mapa

1 Nepřítel

Uskupení nepřítele v pásmu svazu										
A	as	v hodnotě								
		svazků	odpal. zař.		atom. děl.	tanků	děl. a min.	PTZ	let.	z toho nosičů
			OTR	TR						
CELKEM										
Možnosti nepřítele										
Přechod do útoku						Počet možných JÚ do pásma svazu	Možná doba zahájení agrese			
na směru	hlav. silami	částí sil	2. oper. sledem							
Hlavní úskupení nepř. je v prost.						Hlavní uskup. jader. prostř. v prost.				

2 Úkol svazu

Svaz	ve složení	Vést hlavní úder	
		na směru	částí sil na směru
V 1. jaderném úderu			
počtem JŮ		zničit	způsobit ztráty
Blížší úkol			
rozbít vojska	a do D	ovládnout prostor	první den operace vyjít na čáru
Další úkol			
rozvíjet útočnou operaci na směru		rozbít	a v den operace
			ovládnout prostor
Přidělení jaderných náplní		Velitelské stanoviště	
počet	z toho		směr přemístění
	OTR	TR	
Rozhraní			Odpovědnost za styk s
vpravo		vlevo	

3 Vyšší svaz uskuteční ve prospěch svazu

Letectvem	RVD	Ženíjním vojskem

4 * Velitelské stanoviště

Prostor	Osa přesunu

Velitel

Náčelník štábu

Tím pochopitelně nekončí racionalizace dokumentů operační složky (oddělení). Naopak. Prosazením těchto typizovaných dokumentů do praxe se uvolní dosavadní zábrany a typizaci a formalizaci dokumentů bude dána zelená. Při zpracování zmiňované analýzy činnosti štábu jsme vytypizovali všechny vztahy hlavních (nosných) dokumentů, tj. rozhodnutí a operační směrnice velitele k ostatním dokumentům jak operační složky, tak i ostatních složek. Většina těchto dokumentů je zpracovávána tradiční volnou formou tak, jak to za dané situace vyhovuje. Typizaci zmíněných dvou dokumentů se ovšem situace pronikavě změnila a přímo si vyžádá i typizaci závislých dokumentů.

To ovšem je jen jedna stránka věci. Je třeba si současně promítnout, jak tyto hlavní (nosné) dokumenty ovlivňují a vážou hlavní (nosné) dokumenty vjevojských svazů a tím i většinu závislých dokumentů. I na stupni svazu by měla proběhnout racionalizace dokumentů tímto způsobem.

Konečně pak typizaci hlavních dokumentů umožníme řešit hlavní problém při velení spojeneckým útvarům a svazkům při součinnostních spojeneckých cvičeních. Z praxe víme, jaké potíže máme právě s písemnou dokumentací; je to otázka nedostatku písařek s dokonalou znalostí ruského jazyka a z toho pramenící obavy hrubých gramatických chyb. Právě zde se nabízí možnost bezchybného vybavování takových dokumentů.

Racionalizace dokumentační činnosti operační složky ovšem neznamená jen typizaci a formalizaci hlavních (nosných) dokumentů štábu. Řadu činností

bychom měli v nejbližší době racionalizovat. Tuto racionalizaci vidíme ve třech hlavních skupinách:

1. Ve formálním a obsahovém zpracování grafické dokumentace. Současný charakter ozbrojeného zápasu (dynamičnost, manévrovost, rychlé změny ap.) si přímo vyžaduje zpracovávat dokumenty co nejjednodušeji a přitom s takovým obsahem, který umožní jejich plné využití k pružnému řízení bojové činnosti. Současné dokumenty jsou příliš složité a nepřehledné, přičemž jejich platnost je relativní vzhledem k možným rychlým a nepředvídaným změnám ve vývoji situace na bojišti. Víme, že i maličkosti jako např. sjednocení mapového měřítká, barev na podmalování situací, sjednocení písma, způsobu popisů a vyloučení kreslených tabulek (tyto zpracujeme ve formě písemných příloh) podstatně urychlí zpracování grafických dokumentů.

2. Dále pokračovat v typizaci a formalizaci písemných dokumentů. Na operační složce jsme zpracovali specifikaci dokumentační činnosti pouze při plánování operace. Tím jsme dokázali, že operační složka v poli vykonává celkem 13 dokumentačních činností (výpočet poměrů sil, příprava návrhu náčelníka složky, plánování operace, plánování přesunů, organizace součinnosti atd., atd.). Každá z těchto činností v sobě zahrnuje jeden i více výsledných dokumentů, takže půjde o typizaci a formalizaci celkem 19 dokumentů.

3. Z hlediska využívání výpočetní techniky operační složka pracuje v poli celkem se sedmi druhy výsledných sestav. Tento počet sestav v současné době vyhovuje operačním potřebám složky, ale v budoucnu jej musíme rozšířit. To tedy bude jedním z hlavních racionalizačních úkolů složky — vytypovat ty činnosti, které bude třeba řešit pomocí výpočetní techniky, na tyto činnosti pak zpracovat zadání a ve spolupráci s pracovníky okružového a výpočetního střediska a VzÚ 401 pak řešit ideovou a technickou projekci úloh.

Závěrem chceme zdůraznit, že racionalizovat štábní dokumentaci je pracovní záležitost. K tomu musíme mít odpovědný přístup, zkušenosti a pochopení u vedoucích funkcionářů. Musíme překonat určité potíže při zavádění racionalizované dokumentace do vlastní praxe. Prosadit určité novum do praxe znamená svést ostrý a neúprosný zápas s nedůvěrou, nepochopením a s přesvědčením o správnosti starého. V případě štábní dokumentace je tomu tak dvojnásob.